

**TRANSITIE
COALITIE**
voedsel

Laura Roebroek, PBT / Katapult
l.roebroek@pbt-netwerk.nl
06-11793171

KIPSTER
KIPPEN HOUDEN IS EEN EITJE

eosta

Willem & Drees
VAN DE BOER UIT DE BUURT

Hutten

DE VEGETARISCHE SLAGER

atlantis

NewForesight

COMMONLAND
4 RETURNS FROM LANDSCAPE RESTORATION

LOUIS BOLK
INSTITUUT

clm

Hoeksche
Waardse

Chips
ANTWERPSE AARD

has
university
of applied sciences

Triodos Bank

AERES

**KROM
KOMMER**

Verstegen
SPICES & SAUCES SINCE 1886

**TRANSITIE
COALITIE**
voedsel

biologisch én dynamisch
zonnehoeve

**Boer
Brunia**
Natuur in Bedrijf

MVO
NEDERLAND

**milieu
centraal**

HERENBOEREN
SAMEN DUURZAAM VOEDSEL PRODUCEREN

Eemlandhoeve

FAIRFOOD

diverzio
STICHTING VEZOND EN DOORGAAN ETEN & DRINKEN VOOR INSTELLINGEN

VOEDING LEEFT
Een nieuwe kijk op voeding

**Zilveren
Kruis**

Arts en Voeding

Reinier de Graaf

**Dieren
bescherming**

Hivos
people unlimited

milieudefensie
anders kijken, anders kiezen

**DUTCH
CUISINE**

**SMAACK
MAKERS**
INCORPORATED

Cultuur- en Congressentrum
Antropia

ede

provincie **HOLLAND
ZUID**

demeter

**Green
Organics**

DE **NADELEN** VAN HET HUIDIGE
VOEDSELSYSTEEM WORDEN
GROTER
DAN DE **VOORDELEN**

Hoog tijd voor een transitie

Onze ambitie.

Wij willen een gezond leven op een gezonde planeet, dus...

In 2040

eet heel Nederland lekker, gezond en duurzaam

en

vinden alle relaties en transacties bij landbouw en voedsel plaats volgens de principes van TcV

(samengevat: transparant, eerlijk en op basis van true value).

Leading principles

(based on a holistic worldview)

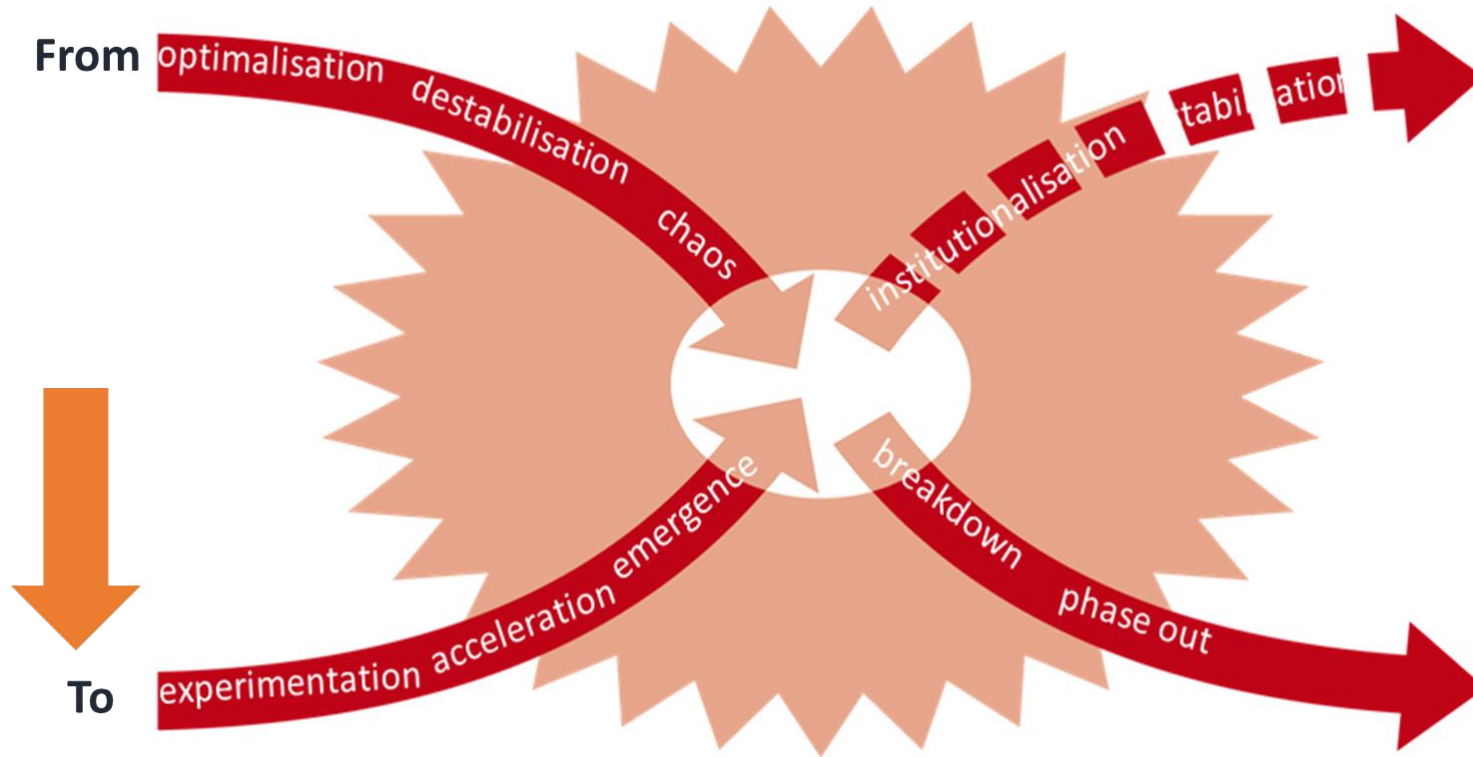
1. Transparantie
2. Waardecreatie op de elementen inspiratie, maatschappij, ecologie en economie (duurzaam financieel rendement)
3. Wereldbeelden waarin samenwerking, integriteit en immateriële waarden centraal staan
4. True cost-true price
5. Circulair en klimaatneutraal
6. Band tussen boeren en burgers (inclusief korte ketens)
7. Eiwittransitie
8. Voedselcultuur: 'eet jezelf en de wereld gezond'.
9. Genoeg en gezond voedsel voor iedereen
10. Veilige arbeidsomstandigheden en een leefbaar loon

TRANSITIECOALITIE VOEDSEL

Op weg naar een nieuw voedselsysteem

Transitie: patronen van opkomst en afbouw (Loorbach)

Meer (o.a.):

- Waarde voor de boer
- Plantaardige productie en consumptie
- Diversiteit
- Waardering van voedsel

Minder (o.a.):

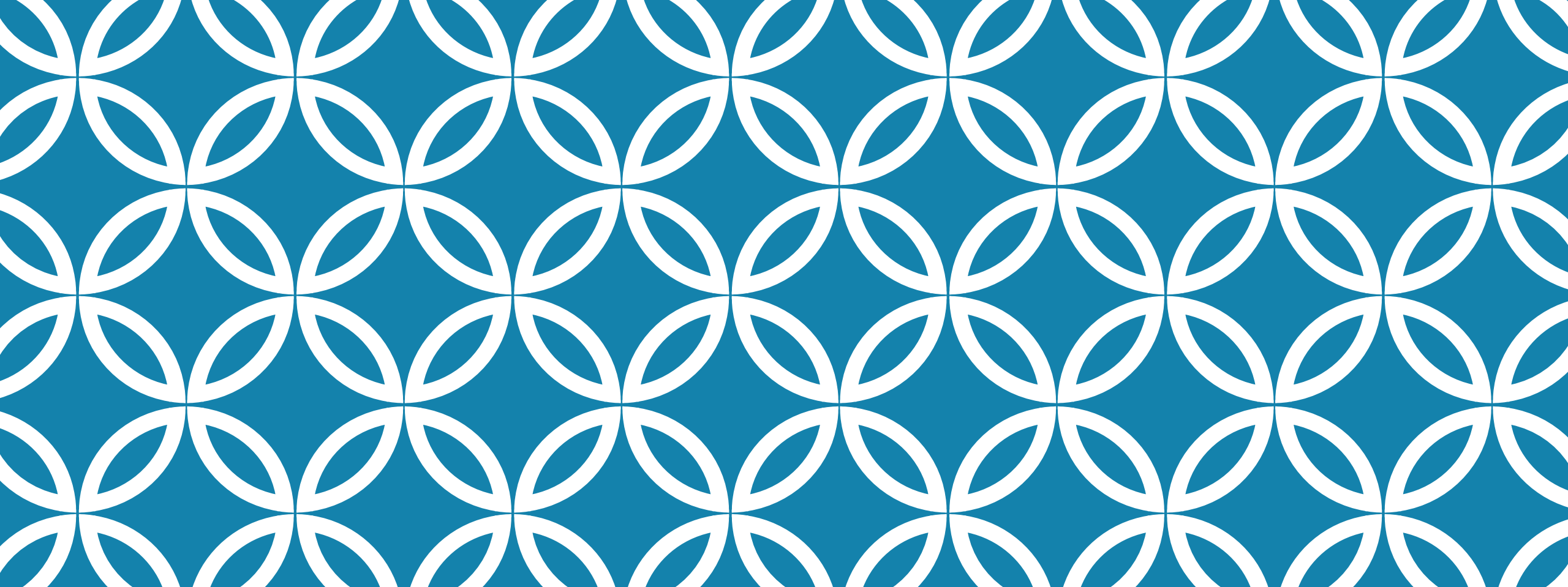
- Externaliteiten
- Dierlijke productie en lege calorieën
- Input van fossiel
- Aantasting van de bodem

Onze rol: aanjager en verbinder.

*Wij ondersteunen, versterken, verbinden en
beïnvloeden*

alle partijen die aan de transitie willen (en moeten) bijdragen

**TRANSITIECOALITIE VOEDSEL –
WERKGROEP BEROEPSONDERWIJS**

TC VOEDSEL EN WERKGROEPEN

De werkgroep beroepsonderwijs is één van de werkgroepen van de Transitiecoalitie. Het is niet zozeer een themawerkgroep, alle andere thema's zijn voor het beroepsonderwijs relevant.

❖ werkgroepen

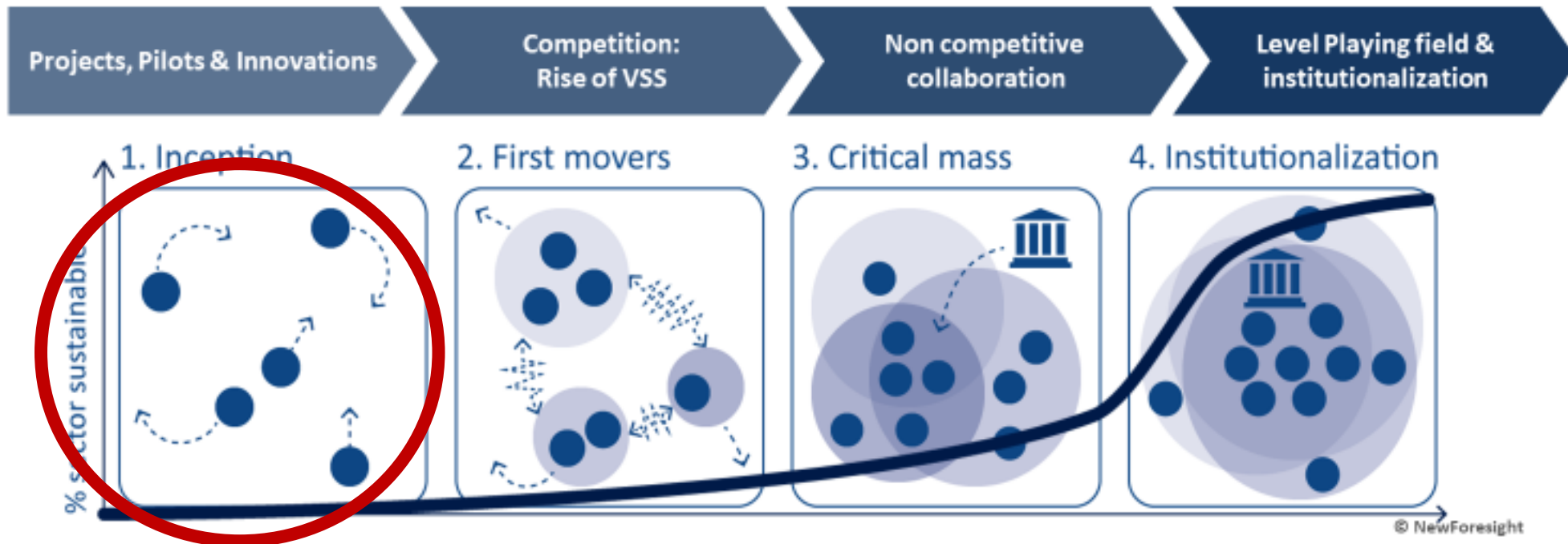
- Truecost / true price
- Korte ketens
- Gezonde voeding
- Eiwittransitie
- Rol van de supermarkten
- Eigentijds eigendom en financiering van landbouwgronden
- Rol van de overheid bij kennis- en innovatieprogrammering
- Landbouw en landbouwbeleid
- Beroepsonderwijs
- Voedselverspilling
- Consumentengedrag en -beïnvloeding

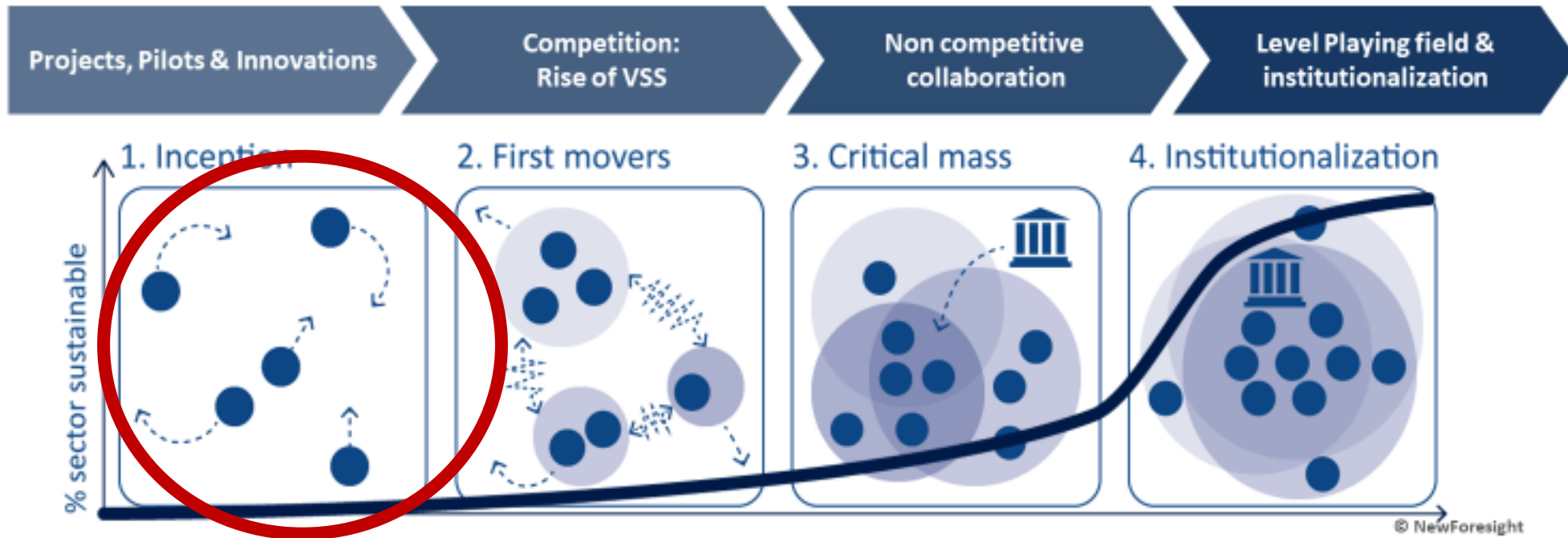
SITUATIEANALYSE

We stellen vast dat er een urgentie is voor het beroepsonderwijs om iets te doen met voedseltransitiethema's. Elke leerling zou in contact moeten komen met het gedachtengoed van duurzaam, eerlijk en gezond voedsel. Het staat in (bijna) alle missies/ambities van de instellingen, maar in de praktijk is actie en implementatie beperkt tot een aantal innovators en early adopters. Daardoor is er op het moment nog té weinig beweging, want zij zijn ook nog erg zoekend naar houvast en naar elkaar. Koplopers zijn ook nog onvoldoende zichtbaar en de dynamiek verschilt enorm per domein. De voedselopleidingen lopen voorop, de 'hardere', meer traditionele opleidingen blijven nu nog achter. Het staat als een paal boven water dat de docenten een kritische succesfactor zijn als het gaat om de voedseltransitie in het beroepsonderwijs! Er is niet eens zozeer méér materiaal nodig, maar vooral in het mbo speelt dat docenten het graag concreter zouden zien. De drempel om een transitithema in de klas te brengen zou lager kunnen om de voedsel-onderwijs transitie bottom-up te versnellen. Topdown zou het zeer helpen als de voedseltransitie sterker in de kwalificatiedossiers staan. Vertaald naar het transitie model van NewForesight stellen we vast dat de onderwijstransitie zich in de eerste fase bevindt.

SITUATIEANALYSE

Vertaald naar het transitieproces van NewForesight stellen we vast dat de onderwijstransitie zich in de eerste fase bevindt. Er is sprake van pilots en projecten, maar allemaal nog vrij geïsoleerd van elkaar en afhankelijk van een beperkt aantal mensen met een persoonlijke drive.

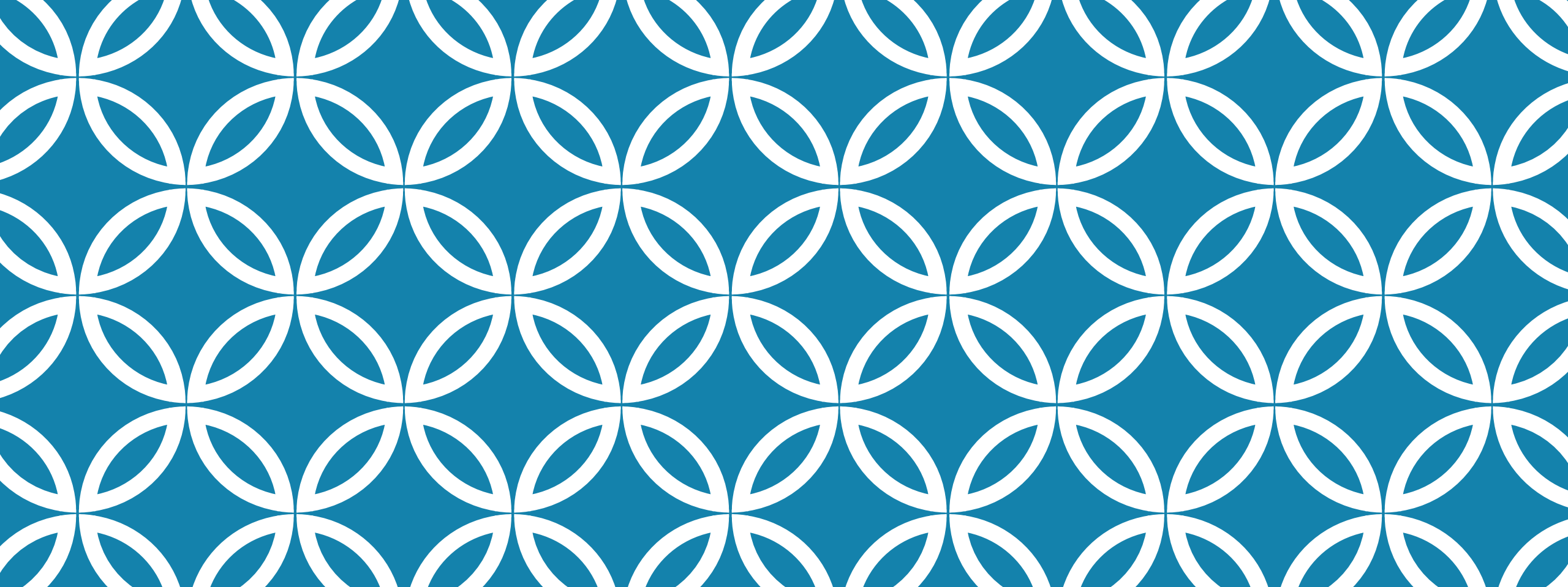
Om in de eerste fase te versnellen zijn volgens NewForesight de volgende activiteiten van belang: kennisvragen inventariseren, onderzoeksbehoefte definiëren, innovatie stimuleren, monitoring. Omdat het hier niet zozeer gaat om een inhoudelijke transitie is er minder sprake het definiëren van een specifieke onderzoeksbehoefte (al zullen hbo's op hun thema's wellicht toegepast onderzoek uitvoeren).

De TC Voedsel formuleert voor deze fase:

1. Ondersteunen: podium geven, verbinden met anderen, agendasetting
2. Versterken: samenbrengen en gericht versterken van initiatieven met impact, dwarsverbindingen, marktvergroting en ontwikkelen van businesscase.

WAT IS ONS DOEL?

- ❖ De vakmensen in ons voedselsysteem werken als versneller van de voedseltransitie
- ❖ Elke student leert over de voedseltransitie
- ❖ In elk schoolvak komen de aspecten van een duurzaam, gezond en/of eerlijk voedselsysteem aan de orde
- ❖ Mbo's en hbo's en hun studenten leveren een bijdrage aan het verduurzamen van het werkveld

**WAT HEBBEN WE NODIG OM ONS DOEL TE
BEREIKEN GEZIEN DE HUIDIGE SITUATIE?**

Vier strategische lijnen

VIER STRATEGISCHE LIJNEN

1. Intervisienetwerk docenten
2. Concrete, zichtbare, verbindende activiteiten
3. Ontwikkelen onderwijsmateriaal
4. Topdown invloed op curriculum

STRATEGIE 1. ONDERSTEUNING EN ONTWIKKELING VAN DOCENTEN: INTERVISIENETWERK

- ❖ Meer interactie tussen docenten, studenten en werkveld
- ❖ Samenwerking tussen sectoren / cross-overs
 - Verbindingen tussen opleidingen op dit onderwerp
 - Welzijn/groen/voeding/zorg
 - Koppeling naar andere transitie, zoals de energietransitie
 - Inzicht in vorderingen van andere werkgroepen van de Transitiecoalitie
 - Samenwerken in de keten van primair tot consument.
- ❖ Groter aanbod van docententrainingen zodat zij de voedseltransitie écht snappen, inclusief systeemdenken/holistisch
- ❖ Groter aanbod van informatie-/actiedagen mbt het onderwerp, zodat docenten het hanteerbaar kunnen maken.
- ❖ Hoe bereiken we de 'harde', meer traditionele opleidingen zoals teelt, akkerbouw, veeteelt, etc?

AANPAK

Opzetten intervisienetwerk docenten vmbo/mbo/hbo

- ❖ inspiratiesessies met sprekers uit TC voedsel. Ook: hoe implementeer ik zelf?
- ❖ Aansluiten bij bestaande events en netwerken:
 - 10 oktober bij Docentendag Voedsel. Concrete vraag: sprekers uit tc voedsel: verspilling/supers/gezonde voeding en lifestyle.
 - 12 oktober bij docentendag GroenPact?
 - Katapult sector-bijeenkomsten
 - TC Voedsel bijeenkomsten
 - Jong Leren Eten (overleg Brechje Kolle is gepland)
- ❖ Blijvend troubleshooten en inspireren in deze werkgroep

AANPAK

Interactie rolmodellen voedseltransitie met docenten/leerlingen vmbo/mbo/hbo

- ❖ Sprekers uit TC voedsel, gastlessen, excursies: hoe te werven?
- ❖ Beroepsbeelden: waar leiden we studenten voor op in de voedseltransitie? Ook koppeling Katapultcampagne.
- ❖ Docenten / projectleiders naar transitiemasterclasses Sandra van Kampen, Food Hub, etc.

STRATEGIE 2. CONCRETE, ZICHTBARE, VERBINDENDE ACTIVITEITEN (“WE MOETEN VOORBIJ HET PRAATCIRCUIT”)

❖ Voedselverspillingschallenge

- Content ontsluiten via Topsectoren (taskforce circular Food)
- Scholen leveren teams (bij voorkeur multidisciplines/meerdere leerjaren/meerdere niveaus)
- Werken aan cases uit het bedrijfsleven (vanuit TC voedsel? / het groene Brein / eigen school)
- Inspirerende jury (TC voedsel / groene Brein / Harm Edens)
- Oktober 2018 – maart 2019

Nodig:

- cases uit TC Voedsel, jury
- Funding en businesscase (wie helpt?)
- Trekker: Laura Roebroek

MBO VOEDSELVERSPILLINGSCHALLENGE

- Waarom voedselverspilling? → hele keten
- Verbindende activiteit: studenten werken aan échte cases. Bv van koplopers vanuit de TcV
- Onderwerp is hot, staat op de kaart
- Lijkt goed in te passen in onderwijs
- Uitleg challenge: studentteams werken in eigen/schooltempo aan cases: hackaton van drie dagen, blok van een maand of lessencyclus van drie maanden, wat je wil
- Ze leveren een notitie op én een pitch op film
- Ze beantwoorden de volgende vragen
- Een jury beoordeelt
- Waarom zijn we nog niet begonnen??
- Funding!

STRATEGIE 3. ONDERWIJSMATERIAAL

- Transitie vertalen naar concreet mbo-materiaal
- Uitgebreider aanbod: lesbrieven, docentinstructies voor verschillende vakken en op verschillende niveaus
- Innovatieve 'lesvormen', zoals challenges.
- Zorg dat leerlingen zélf aan de slag kunnen
- Beroepsbeelden
 - We hebben (toekomstige) beroepsbeelden nodig, met bijbehorende skills.
 - Veel meer ontmoetingen en verbindingen:
 - Een pool van rolmodellen cq gastdocenten uit het bedrijfsleven
 - Breng hen direct in contact met leerlingen.

AANPAK

Content voor onderwijs over transitithema's (door bv Ikcirculeer)

- ❖ Nodig: trekker voor het thema
- ❖ Wie aan te sluiten: uitgevers, andere contentmakers

STRATEGIE 4. TOPDOWN: AANDACHT VOOR HET ONDERWERP

- Duidelijke leerdoelen voor élk jaar, toetsing, opname in eindexamen en verplichte competenties
- Visie vanuit overheid (nationaal, provinciaal, lokaal)
- Gedragen transitievisie voor elke onderwijsinstelling

Nodig:

- bestuurders, beleidsmakers, influencers
- Trekker voor het thema

NODIG

- ❖ Vaststellen wie, wat in de werkgroep gaat doen.
- ❖ Vaststellen welke activiteiten bij andere spelers passen. Daarover het gesprek aangaan.
- ❖ Financiering & organisatie Voedselverspillingschallenge

**TRANSITIE
COALITIE**
voedsel

Wat krijg je er als lid van de TcV voor terug?

- ❖ Plenaire bijeenkomsten (circa 4x per jaar)
- ❖ Lobby + bijeenkomsten voor inbreng (circa 4 per jaar)
- ❖ Netwerk
- ❖ Podium
- ❖ Inhoudelijke verdieping
- ❖ Mogelijkheid uitbouwen eigen projecten via themagroepen

- ❖ En vooral: 'Alleen ga je sneller, samen kom je verder'
Wij willen met onze leden een vuist vormen

BEDANKT!

**KATA
PULT**

AANJAGERS
VAN DE KENNIS
VOOR MORGEN